JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MICHAEL B. ELMER
15 päivänä toukokuuta 1997 *

Johdanto

1. Dioikitiko Protodikeio Athinon (Kreikka) on tässä asiassa esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä tupakka-alalla sovellettavista maatalouden muuntokursseista 17 päivänä joulukuuta 1993 annetun komission asetuksen (EY) N:o 3477/93 [1] (jäljempänä muuntokurssiasetus) pätevyydestä.

Asiassa merkitykselliset yhteisön oikeuden säännökset

2. Raakatupakka-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 727/70 [2] (jäljempänä perusasetus) säädetään palkkion maksamisesta henkilöille, jotka ostavat tupakanlehtiä suoraan yhteisön viljelijöiltä.

3. Tupakanlehdistä maksettavan palkkion myöntämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 25 päivänä elokuuta 1970 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1726/70 [3] (jäljempänä soveltamisasetus) säädetään muun muassa seuraavaa:

"6 artikla

1. Palkkio-oikeus saadaan hetkellä, jolla —— tupakka siirretään pois paikasta, jossa se on saatettu valvontaan.

Asetuksen (ETY) N:o 1134/68 6 artiklassa tarkoitetun palkkio-oikeuteen vaikuttavan tekijän katsotaan ilmenneen kyseisenä päivänä.

—— ——"

* Alkuperäinen kieli: tanska.

1 — EYVL L 317, s. 30.

2 — EYVL L 94, s. 1. Asetusta on viimeksi muutettu 30.3.1992 annetulla neuvoston asetuksella N:o 860/92 (EYVL L 91, s. 1).

3 — EYVL L 191, s. 1. Asetusta on muutettu asetuksen (ETY) N:o 1726/70 muuttamisesta tupakanlehtien ensiasteen jalostus- ja kauppakunnostustoimenpiteiden valvontajärjestelmän osalta 2 päivänä huhtikuuta 1985 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 887/85 (EYVL L 96, s. 12).

4. Muuntokurssiasetuksessa on muun muassa seuraava perustelukappale ja säännökset:

"—— tämä määräytymisperuste ei vastaa asetuksen (ETY) N:o 3813/92 6 artiklassa määriteltyjä vaatimuksia ja sitä on muutettava asetuksessa (ETY) N:o 3820/92 säädetyn siirtymäkauden lopussa; vuoden 1993 tupakkasadon markkinoiden vääristymien välttämiseksi olisi 1 päivän heinäkuuta 1993 oltava määräytymisperuste ennen vuotta 1993 korjatun ja kyseisestä päivästä alkaen valvonnasta poistuvan tupakan palkkioiden osalta, [seitsemäs perustelukappale]

— —

5 artikla

Ennen satovuotta 1993 korjatuista sadoista saadun tupakan osalta, joka poistuu valvonnasta 1 päivästä heinäkuuta 1993 alkaen, [perusasetuksen] 3 artiklassa säädettyä palkkiota koskeva maatalouden muuntokurssi on 1 päivänä heinäkuuta 1993 voimassa oleva kurssi.

6 artikla

Kumotaan seuraavat säännökset:

— [soveltamisasetuksen] 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta,

— —

7 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.* [4]

Sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1993."

4 — Asetus julkaistiin 18.12.1993.

5. Jotta ennakkoratkaisukysymyksiin annettavalle vastaukselle olisi riittävä perusta, on tarkasteltava vielä useita muita yhteisön oikeuden säännöksiä. Selvyyden ja ymmärrettävyyden vuoksi selvitän näitä säännöksiä tarvittavassa laajuudessa kannanoton yhteydessä.

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia ja ennakkoratkaisukysymykset

6. P. Moskof AE, Stavroupolis, Thessaloniki (jäljempänä Moskof) on raakatupakan jalostusta harjoittava yritys. Vuonna 1994 sille maksettiin 1 793 340 Kreikan drakmaa (GDR) palkkiota vuonna 1992 korjatusta tupakasta, joka oli suullisessa käsittelyssä ilmoitetun tiedon mukaan siirretty pois valvontapaikasta kesäkuussa 1994.

7. Palkkion määrä oli laskettu maatalouden muuntokurssilla, joka perustui soveltamisasetuksen kumottuun 6 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan. Muuntokurssiasetuksen 5 artiklassa olevan uuden säännön mukaan palkkion määrä olisi pitänyt laskea 1.7.1993 voimassa olleella maatalouden muuntokurssilla, jolloin palkkion määrä olisi ollut vain 564 570 GDR.

8. Ethnikos Organismos Kapnoun (kansallinen tupakka-alan toimielin) päätöksellä Moskof velvoitettiin palauttamaan näiden palkkioiden erotus 1 228 770 GDR.

9. Moskof nosti päätöksestä kumoamiskanteen Dioikitiko Protodikeio Athinonissa vedoten päätöksen perustana olevan muuntokurssiasetuksen pätemättömyyteen. Dioikitiko Protodikeio Athinon päätti 24.5.1995 esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Komissio ei esittänyt [muuntokurssiasetusta] koskevaa luonnosta tupakan hallintokomitealle sellaisena, että sillä olisi taannehtivia vaikutuksia

Koska edellä mainitun asetusluonnoksen — jonka tupakan hallintokomitea hyväksyi taannehtivia vaikutuksia vailla olevana säädösluonnoksena — hyväksymisestä kului yli viisi kuukautta asetuksen antamiseen ja julkaisemiseen, onko sitä pidettävä uutena asetusluonnoksena, jolla on sen pätemättömyyden aiheuttavia taannehtivia vaikutuksia, kun otetaan huomioon, että luonnosta ei ole saatettu toimivaltaisen tupakan hallintokomitean käsiteltäväksi luonnoksena, joka koskee tämäntyyppistä asetusta eli säädöstä, jolla on taannehtivia vaikutuksia, sillä se, että luonnosta ei ole saatettu hallintokomitean käsiteltäväksi, on vastoin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 145 artiklan kolmannen

luetelmakohdan toista virkettä, vastoin menettelystä komissiolle siirrettyä päätösvaltaa käytettäessä 13 päivänä heinäkuuta 1987 annettua neuvoston päätöstä 87/373/ETY, vastoin asetuksen N:o 3813/92 12 artiklaa ja vastoin [perusasetuksen] 17 artiklaa, koska näiden säännösten ja määräysten mukaan tupakan hallintokomiteaa koskevan menettelyn noudattaminen on komissiolle siirretyn täytäntöönpanotoimivallan käyttämisen edellytys?

2) Neuvoston asetuksen N:o 3813/92 rikkominen ja [muuntokurssiasetuksen] puutteellinen perusteleminen

a) Ovatko [muuntokurssiasetuksen] perustelut oikeat ja riittävät, kun otetaan huomioon, että pääasian kantaja epäilee sitä, voidaanko riidanalaisen komission asetuksen perustelukappaleissa tarkoitettujen markkinoiden vääristymien katsoa sisältyvän johonkin neuvoston asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun arviointiperusteeseen vai olisiko neuvoston säädettävä tällaisesta sisällyttämisestä?

b) Ovatko [muuntokurssiasetuksen] perustelut oikeat ja riittävät, kun otetaan huomioon, että kun riidanalaisessa komission asetuksessa säädetään, että maatalouden muuntokurssin määräytymisperusteena ei käytetä neuvoston asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti seikkaa, jolla toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan ja joka tässä tapauksessa on raakatupakan siirtäminen pois paikasta, jossa se on saatettu valvontaan, riidanalaisessa asetuksessa ei mainita, mikä edellä mainitun neuvoston asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa mainituista neljästä arviointiperusteesta on se, jonka perusteella [muuntokurssiasetuksen] 5 artiklan mukainen määräytymisperuste on otettu käyttöön?

c) Ovatko [muuntokurssiasetuksen] perustelut oikeat ja riittävät, kun otetaan huomioon, että tarvetta välttää vuoden 1993 tupakkasadon markkinoiden vääristymät ei ole mainittu asetuksen tekstissä ja että asetuksessa ei ole myöskään mainittu, miksi on katsottu olevan tarpeen antaa säännös, jolla on taannehtiva vaikutus?

d) Ovatko [muuntokurssiasetuksen] perustelut oikeat ja riittävät, kun otetaan huomioon, että asetuksen kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan, että tupakan hallintokomitea on antanut siitä puoltavan lausunnon, vaikka asetusluonnosta ei ole saatettu tämän komitean käsiteltäväksi säädösluonnoksena, jolla on taannehtiva vaikutus?

3) [Perusasetuksen] 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan iv alakohdan rikkominen, sellaisena kuin artikla on muutettuna neuvoston asetuksen N:o 1329/90 1 artiklalla

Kun otetaan huomioon, että edellä mainitussa säännöksessä annetaan tupakan ostajille mahdollisuus saada palkkio satovuotta seuraavien neljän vuoden

aikana edellyttäen, että tupakka on käytetty tupakkavalmisteisiin tai viety kolmansiin maihin, eikö [muuntokurssiasetuksella] silloin rikota edellä mainittua neuvoston asetusta, koska sillä toteutettu maatalouden muuntokurssien jäädyttäminen merkitsee, että palkkion saajien on pakko jättää käyttämättä edellä mainitulla neuvoston asetuksella annettu neljän vuoden määräaika?

4) EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan 1 kohdan c alakohdan rikkominen

Kun otetaan huomioon, että edellä mainitulla perustamissopimuksen määräyksellä on tarkoitus vakauttaa markkinat, missä määrin se [muuntokurssiasetuksella] toteutettu taannehtiva toimenpide, jolla jäädytetään maatalouden muuntokurssi, sopii yhteen markkinoiden vakauttamisen kanssa, kun sillä siirretään jalostajien kärsimä vahinko tuottajille, koska jalostajat eivät pysty tarjoamaan tyydyttäviä hintoja asetuksen antamista seuraavan satokauden tupakasta?

5) Yhteisön säädösten taannehtivuuskieltoa koskevan periaatteen loukkaaminen

Koska [muuntokurssiasetus] julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 18.12.1993 ja se tuli 7 artiklansa mukaan voimaan kolmantena päivänä julkaisemisen jälkeen eli 21.12.1993, mutta sitä sovelletaan sen 7 artiklan toisen kohdan mukaan 1 päivästä heinäkuuta 1993, loukataanko sillä yhteisön säädösten taannehtivuuskieltoa koskevaa periaatetta, kun otetaan huomioon se, että pääasian kantajan mukaan asetuksen tavoite ei tässä asiassa johdu ylemmänasteisesta yleisestä edusta, koska tässä asetuksessa mainittuja markkinoiden vääristymiä ei ole tapahtunut, ja se, ettei pääasian kantajan kaltaisten jalostajien perustellun luottamuksen suojaamiseksi ole myöskään toteutettu siirtymätoimenpiteitä?

6) Luottamuksensuojan periaatteen loukkaaminen

Missä määrin luottamuksensuojaa koskevaa periaatetta on jalostusyritysten osalta loukattu, kun [muuntokurssiasetuksen] 5 artiklalla muutettiin perusteellisesti sitä tupakka-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa lainsäädännöllistä kokonaisuutta, joka oli toteutettu [perusasetuksella] ja [soveltamisasetuksella] ja joka oli ollut voimassa yli 20 vuotta ja jonka perusteella oli syntynyt luottamus aivan erityiseen lainsäädännölliseen pysyvyyteen, kun otetaan huomioon se, että [perusasetuksella] ja [soveltamisasetuksella] toteutetun järjestelmän muuttamisen helpottamiseksi ei ollut säädetty siirtymätoimenpiteistä, ja

myös se, että pääasian kantajan väitteiden mukaan vuoden 1992 satoa koskevat eurooppalaiset viljelysopimukset oli tehty puolitoista vuotta ennen [muuntokurssiasetuksen] 5 artiklan antamista ja tupakkaa korjattiin ja saatettiin valvontaan 15.5.1993 saakka?

7) Yhteisön toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen

Kun otetaan huomioon, että drakman ja Euroopan laskentayksikön välillä on suurempi erotus kuin muiden jäsenvaltioiden valuuttojen ja laskentayksikön välillä, eikö [muuntokurssiasetuksen] edellä mainittu, maatalouden muuntokurssin jäädyttämistä koskeva säännös merkitse kreikkalaisten toimijoiden syrjintää?

8) Harkintavallan väärinkäyttö

Kun otetaan huomioon komission tilintarkastustuomioistuimen esittämään kysymykseen antama vastaus, jonka mukaan se 'sitoutuu viipymättä antamaan tarvittavat säännökset maatalouden muuntokurssista johtuvien menojen rajoittamiseksi' (tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus N:o 8/93, EYVL C 65, 2.3.1994, 3.4 ja 3.5 kohta), eikö [muuntokurssiasetuksen] maatalouden muuntokurssin jäädyttämistä koskeva säännös itse asiassa ole julkisoikeudellinen säännös ja eikö sillä pyritty — kuten sen perustelukappaleissa todetaan — markkinoiden vääristymien välttämiseen?"

Yleiset huomautukset

10. Tarkastelen aluksi sitä, aiheuttaako muuntokurssiasetus Moskofille vahinkoa vai hyödyttääkö se itse asiassa jalostusyrityksiä niissä maissa, joiden valuutan muuntokurssi on noussut kyseisenä aikana.

11. Perusasetuksen 3 artiklan mukaan palkkio maksetaan henkilöille, jotka ostavat tupakanlehtiä suoraan yhteisön viljelijöiltä. Palkkio ilmaistaan laskentayksiköissä ja ennen maksamista se muunnetaan kansalliseksi valuutaksi.

12. Sen varmistamiseksi, että palkkio maksetaan vain, kun perusasetuksessa säädetyt edellytykset täyttyvät, kyseisen maan viranomaiset tarkastavat tupakan lajikkeen, määrän, laadun ja muita seikkoja. Tupakka saatetaan tähän valvontaan, kun se jalostamattomana toimitetaan jalostusyritykselle. Uusia tarkastuksia tehdään, kun

tupakka jalostus- ja kauppakunnostustoimenpiteiden jälkeen siirretään pois jalostusyrityksestä (toisin sanoen paikasta, jossa se on saatettu valvontaan).

13. Neuvoston asetuksen N:o 1134/68 [5] 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että yhteisen maatalouspolitiikan alalla laskentayksiköissä ilmaistut määrät muunnetaan kansalliseksi valuutaksi käyttäen toimenpiteen toteutumishetkellä voimassa ollutta muuntokurssia. Asetuksen 6 artiklan mukaan toimenpiteen toteutumishetkenä pidetään päivää, jolloin kyseinen saatava syntyy.

14. Soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan palkkio-oikeus saadaan hetkellä, jolla tupakka siirretään pois paikasta, jossa se on saatettu valvontaan. Tämä merkitsee, että palkkio muunnetaan laskentayksiköistä kansalliseksi valuutaksi muuntokurssilla, joka on voimassa silloin, kun tupakka siirretään pois valvontapaikasta, mikä on myös nimenomaisesti todettu soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa.

15. Komission asetuksella N:o 1075/78 [6] muutettiin soveltamisasetusta siten, että jalostusyritys saattoi saada koko palkkion määrän ennakkona, kun tupakka saatettiin valvontaan. Kun tupakka myöhemmin siirrettiin pois valvontapaikasta, tehtiin soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti lopullinen laskelma palkkion määrästä käyttäen tuolla hetkellä voimassa olevaa muuntokurssia.

16. Heikon valuutan maissa, joissa muuntokurssi aikaa myöten nousi, ennakon ja lopullisen palkkion määrän välille syntyi erotus. Erotus maksettiin jalostusyritykselle, kun tupakka siirrettiin pois valvontapaikasta; tämä ei kuitenkaan aiheuttanut jalostusyritykselle valuuttakurssiriskiä, koska se oli saanut koko palkkion määrän ennakkona jo silloin, kun tupakka saatettiin valvontaan. [7]

17. Neuvoston asetuksella N:o 1676/85 [8] kumottiin asetus N:o 1134/68 ja siis myös sen 4 artiklan 2 kohta, jonka mukaan laskentayksiköissä ilmaistut määrät muunnettiin

5 — Yhteisessä maatalouspolitiikassa käytetyn laskentayksikön arvon muuttamisen edellytyksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 653/68 soveltamista koskevista säännöistä 30 päivänä heinäkuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1134/68 (EYVL L 188, s. 1).

6 — Tupakanlehdistä maksettavan palkkion myöntämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (ETY) N:o 1726/70 muuttamisesta 23 päivänä toukokuuta 1978 annettu komission asetus (ETY) N:o 1075/78 (EYVL L 136, s. 5).

7 — Tilintarkastustuomioistuin arvosteli tätä asiaintilaa 21.12.1993 antamansa erityiskertomuksen N:o 8/93 (EYVL 1994, C 65, s. 1) 3.4 kohdassa todeten, että se "aiheuttaa perusteettomia kustannuksia".

8 — Yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavien muuntokurssien ja laskentayksikön arvosta 11 päivänä kesäkuuta 1985 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1676/85 (EYVL L 164, s. 1).

kansalliseksi valuutaksi toimenpiteen toteutumishetken (eli saatavan syntymishetken) muuntokurssilla. Asetuksen N:o 1676/85 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa yhdessä 4 artiklan kanssa säädetään sen sijaan, että muuntokurssina käytetään sen ajankohdan muuntokurssia, jolloin toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan.

18. Palkkiota koskevilla säädöksillä on tarkoitus taata tuottajille kohtuullinen hinta heidän tuotteistaan. Taloudellinen tavoite saavutetaan näin ollen silloin, kun jalostusyritykset maksavat tuottajille tupakan osalta vahvistetun vähimmäishinnan. Asetuksen N:o 1676/85 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan uusien säännösten ja sen 4 artiklan perusteella määrät, jotka oli ilmaistu ecuina, joka oli vuonna 1979 korvannut laskentayksiköt yhteisen maatalouspolitiikan alalla, piti siis muuntaa kansalliseksi valuutaksi muuntokurssilla, joka oli voimassa sillä hetkellä, kun tuottaja kauppahinnan maksua vastaan toimitti jalostamattoman tupakan jalostusyritykselle. Soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ei kuitenkaan yhdenmukaistettu asetuksen N:o 1676/85 uuden säännön kanssa, [9] ja tämän vuoksi palkkiot edelleenkin muunnettiin ecuista kansalliseksi valuutaksi sen ajankohdan muuntokurssilla, jolloin tupakka siirrettiin pois valvontapaikasta.

19. Neuvoston asetuksella N:o 1329/90 [10] muutettiin perusasetuksen 3 artiklaa siten, että palkkion maksaminen edellyttää, että ennen kuin satovuoden päättymisestä on kulunut neljä vuotta jalostusyritys joko todistaa, että tupakka on myyty käytettäväksi tupakkavalmisteisiin tai viety kolmanteen maahan, tai sitoutuu itse jalostamaan tupakan tupakkavalmisteiksi tai viemään sen kolmanteen maahan.

20. Vaikka 1.1.1993 voimaan tulleella neuvoston asetuksella N:o 3813/92 [11] kumottiin asetus N:o 1676/85, sen 6 artiklan 1 kohdassa toistettiin sääntö, jonka mukaan ecut muunnetaan kansalliseksi valuutaksi muuntokurssilla, joka on voimassa sillä hetkellä, kun kyseiselle toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan. Asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 2 kohdassa annetaan komissiolle toimivalta tietyissä rajoissa antaa tarkemmat säännöt käytetävästä muuntokurssista. Asetuksen N:o 3813/92 11 artiklan 2 kohdassa

9 — Komissio on todennut käyttäneensä perustana asetuksen N:o 1676/85 5 artiklan 2 kohtaa. Tämän säännöksen mukaan voidaan käyttää myös muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua määräytymisperustetta, jos ajankohtaa, jolloin taloudellinen tavoite saavutetaan, ei a) pystytä toteamaan tai b) sitä ei voida ottaa huomioon alaan tai kyseessä olevaan määrään liittyvistä erityisistä syistä. Asetuksen 5 artiklan 3 kohdassa säädetään, että määräytymisperusteet määrätään 12 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, jollei tämän menettelyn mukaisesti jo annetuissa erityissäännöksissä toisin säädetä.

10 — Asetuksen (ETY) N:o 727/70 muuttamisesta 14 päivänä toukokuuta 1990 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1329/90 (EYVL L 132, s. 25).

11 — Yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavista muuntokursseista ja laskentayksiköstä 28 päivänä joulukuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3813/92 (EYVL L 387, s. 1).

annetaan komissiolle lisäksi toimivalta päättää tästä asetuksesta poikkeavista toimenpiteistä, jos poikkeukselliset valuuttakäytännöt ovat omiaan vaarantamaan yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien säännösten soveltamisen.

21. Samana päivänä kun neuvosto antoi asetuksen N:o 3813/92, komissio antoi tämän asetuksen 11 artiklan 2 kohdan nojalla asetuksen N:o 3820/92, [12] jonka 1 artiklassa säädetään, että juuri kumottuun neuvoston asetukseen N:o 1676/85 viittaavia säännöksiä sovelletaan markkinointivuoden 1992/1993 loppuun asti uuden neuvoston asetuksen N:o 3813/92 viitauksina soveltuvin osin. Uuteen maatalouden rahapoliittiseen järjestelmään siirtymisen helpottamiseksi komissio siis pysytti markkinointivuoden 1992/1993 päättymiseen eli 1.7.1993 saakka voimassa vanhan järjestelmän soveltamissäännöt, joihin tupakka-alalla kuului soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

22. Komission asetuksella N:o 1068/93 [13] vahvistettiin asetuksen N:o 3813/92 soveltamissäännöt kaikkien maatalousalojen ja siis myös tupakka-alan osalta. Asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdassa säädetään, että maatalouden muuntokurssin määräytymisperuste on ajankohta, jona kyseinen toimija ottaa tuotteet haltuunsa. Kun tätä sääntöä sovelletaan tupakka-alalla, se merkitsee, että palkkio muunnetaan ecuista kansalliseksi valuutaksi silloin, kun jalostamaton tupakka toimitetaan jalostusyritykselle. Tämä sääntö siis vastaa neuvoston asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 1 kohdassa olevaa perussääntöä, jonka mukaan muuntamisessa käytetään sen ajankohdan muuntokurssia, jona kyseiselle toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan (ks. edellä 18 kohta).

23. Asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdassa olevan säännön ei ollut tarkoitus koskea ainoastaan tulevia satokausia vaan myös aikaisempien satokausien tupakkaa, jota ei vielä ollut siirretty pois valvontapaikasta. Tämä tarkoitti käytännössä tupakkaa, joka oli toimitettu jalostusyrityksille kausina 1989—1992. Se, että olisi käytetty tupakan valvontaan saattamisajankohdan (1989, 1990, 1991 tai 1992) muuntokurssia, eikä kuten tähän saakka sitä muuntokurssia, joka oli voimassa sinä myöhempänä ajankohtana, jolloin tupakka siirrettiin pois valvontapaikasta, olisi ollut erittäin epäedullista jalostusyrityksille niissä heikon valuutan maissa, joiden muuntokurssi nousi ajan myötä ja joissa jalostusyritykset olivat varastoineet tupakkaa jopa neljä vuotta saadakseen mahdollisesti voittoa muuntokurssin jatkuvasta noususta.

12 — Neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3813/92 säädettyjen maatalouden rahapoliittisten säännösten soveltamista koskevista siirtymätoimenpiteistä 28 päivänä joulukuuta 1992 annettu komission asetus (ETY) N:o 3820/92 (EYVL L 387, s. 22).

13 — Maatalousalalla käytettävien muuntokurssien vahvistamista ja soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 30 päivänä huhtikuuta 1993 annettu komission asetus (ETY) N:o 1068/93 (EYVL L 108, s. 106).

24. Koska perusasetus oli tällä välin kumottu vuodesta 1993 alkaen ja korvattu uudella markkinajärjestelyllä, [14] jonka mukaan palkkio maksetaan suoraan tuottajille, komissio antoi 17.12.1993 muuntokurssiasetuksen, jolla oli nimenomaan tarkoitus säännellä muuntamista uudessa markkinajärjestelyssä. Asetuksen 1 artiklassa säädetään tältä osin, että palkkio ja palkkion ennakkomaksu muunnetaan ecuista kansalliseksi valuutaksi satovuoden elokuun 1 päivänä voimassa olevalla kurssilla kyseisen vuoden joulukuun 31 päivään mennessä tapahtuvien toimitusten osalta ja seuraavan vuoden tammikuun 1 päivänä voimassa olevalla kurssilla myöhempien toimitusten osalta. Pelkästään tupakka-alan muuntokursseja koskevan muuntokurssiasetuksen 1 artikla poikkeaa siten kaikkia maatalousaloja koskevan asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdasta, jonka mukaan muuntokurssi määräytyy sen ajankohdan mukaan, jolloin kyseinen toimija ottaa tuotteet haltuunsa.

25. Vaikka muuntokurssiasetuksen 1 artikla poikkeaa asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan yleissäännöstä, siinä liitetään muuntokurssi edelleenkin siihen ajankohtaan, jolloin tupakka toimitetaan jalostusyritykselle. Jos muuntokurssiasetuksen 1 artiklaa olisi sovellettu jalostusyrityksille kausina 1989—1992 toimitettuun tupakkaan, sillä olisi ollut ne samat kielteiset vaikutukset jalostusyrityksille niissä heikon valuutan maissa, joissa muuntokurssi nousee ajan myötä, kuin asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan säännöllä (ks. tältä osin edellä 23 kohta). Muuntokurssiasetuksen 1 artiklaa sovelletaan nimenomaan vain asetuksessa N:o 2075/92 mainittuihin palkkioihin ja palkkioiden ennakkomaksuihin.

26. Muuntokurssiasetuksen 5 artiklassa säädetään sitä vastoin, että ennen satovuotta 1993 korjatuista sadoista saadun ja 1.7.1993 alkaen valvonnasta poistuvan tupakan osalta perusasetuksessa säädettyä palkkiota koskeva maatalouden muuntokurssi on 1.7.1993 voimassa ollut kurssi. Tämä sääntö merkitsee, että sellaisen kausina 1989—1992 jalostusyrityksille toimitetun tupakan osalta, jota ei vielä ole siirretty pois valvonnasta, ecumääräiset palkkiot muunnetaan kansalliseksi valuutaksi 1.7.1993 voimassa olleella kurssilla. Tällä poiketaan heikon valuutan maiden jalostusyritysten eduksi asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan säännöstä, jonka mukaan muuntamisessa käytetään sen ajankohdan kurssia, jolloin tupakka toimitetaan jalostusyritykselle.

27. Vuonna 1994 Moskofille maksettiin 1 793 340 GDR palkkiota satovuonna 1992 korjatusta tupakasta. Tämä määrä muunnettiin virheellisesti käyttäen soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti muuntokurssia, joka oli voimassa kesäkuussa 1994, jolloin tupakka siirrettiin pois valvontapaikasta. Ethnikos Organismos

14 — Raakatupakka-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2075/92 (EYVL L 215, s. 70).

Kapnou vaati Moskofia palauttamaan 1 228 770 GDR sillä perusteella, että palkkio olisi pitänyt muuntaa muuntokurssiasetuksen 5 artiklan mukaisesti eli 1.7.1993 voimassa olleella muuntokurssilla, jolloin palkkion määrä olisi ollut 564 570 GDR. Jos muuntokurssiasetuksen 5 artikla katsottaisiin pätemättömäksi, palkkio pitäisi muuntaa asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti muuntokurssilla, joka oli voimassa ajankohtana, jolloin tupakka toimitettiin Moskofille, eli vuonna 1992. Koska tuolloin voimassa ollut muuntokurssi oli asiassa esitetyn mukaan vielä epäedullisempi kuin 1.7.1993 voimassa ollut, Ethnikos Organismos Kapnoun olisi pitänyt vaatia Moskofia palauttamaan enemmän kuin 1 228 770 GDR.

28. Näin ollen on todettava, että muuntokurssiasetuksen 5 artikla ei aiheuta heikon valuutan maan jalostusyrityksille vahinkoa vaan päinvastoin hyödyttää niitä.

29. Väitteitä on esitetty paitsi muuntokurssiasetuksen 5 artiklan pätevyydestä myös koko muuntokurssiasetuksen ja niin ollen myös sen 6 artiklan pätevyydestä, jolla kumottiin soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta. Jos koko muuntokurssiasetus ja niin ollen myös sen 6 artikla todettaisiin pätemättömäksi, soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ei enää olisi muodollisesti kumottu.

30. Kuten on todettu, soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on kuitenkin ristiriidassa neuvoston asetuksen N:o 1676/85 ja neuvoston asetuksen N:o 3813/92 kanssa, joissa molemmissa säädetään käytettäväksi muuntokurssia, joka on voimassa sinä ajankohtana, jolloin kyseiselle toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan. Komissio kuitenkin pysytti voimassa soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja — kuten todettiin — käytti tässä perustana asetuksen N:o 1676/85 5 artiklan 2 kohtaa. Asetus N:o 1676/85 ja siten myös sen 5 artiklan 2 kohta kumottiin asetuksella N:o 3813/92, joka tuli voimaan 1.1.1993. Helpottaakseen siirtymistä vanhasta maatalouden rahapoliittisesta järjestelmästä uuteen järjestelmään komissio antoi asetukseen N:o 3813/92 ja erityisesti sen 11 artiklan 2 kohtaan perustuvan toimivaltansa nojalla asetuksen N:o 3820/92, jolla se pysytti voimassa soveltamisasetuksen vaikutukset 1.1.1993 alkaen 1.7.1993 saakka, jolloin asetus N:o 1068/93 tuli voimaan. [15]

31. Soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan voimassa pysyttämiselle ei 1.7.1993 jälkeen enää ole oikeudellista perustaa toisin kuin aikaisemmin. Koska säännös oli yhteensoveltumaton neuvoston asetuksen

15 — Tupakan osalta.

N:o 3813/92 6 artiklan 1 kohdan kanssa, asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohta on syrjäyttänyt sen tultuaan voimaan 1.7.1993. Soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ei käsittääkseni näin ollen enää voida soveltaa asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan sijasta, vaikka koko muuntokurssiasetus ja siten myös sen 6 artiklassa oleva kumoamissäännös todettaisiin pätemättömäksi.

32. Vaikka pätemättömäksi todettaisiinkin pelkästään muuntokurssiasetuksen 6 artiklassa oleva kumoamissäännös ja samalla pysytettäisiin voimassa muuntokurssiasetuksen muut säännökset, soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ei silti voitaisi soveltaa. Koska soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on yhteensoveltumaton neuvoston asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 1 kohdassa olevan perussäännön kanssa, muuntokurssiasetuksen 5 artikla syrjäyttäisi sen tässä tilanteessa.

33. Soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ei siis missään tapauksessa voida soveltaa, joten se, että se kumottiin muuntokurssiasetuksen 6 artiklalla, oli vain muodollisuus.

Perusteltu luottamus

34. Muuntokurssiasetuksen 5 artiklassa itse asiassa vapautetaan jo korjattu tupakka vaikutuksista, joita aiheutuu siirryttäessä vanhasta maatalouden rahapoliittisesta järjestelmästä uuteen. Muuntokurssiasetuksen 5 artikla ei siten käsitykseni mukaan merkitse jalostusyritysten perustellun luottamuksen loukkaamista, vaan se on pikemminkin osoitus näiden perustellun luottamuksen huomioon ottamisesta. Vaikka 5 artikla ei ole jalostusyrityksille aivan yhtä edullinen kuin soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta olisi ollut, jos sen soveltamista olisi jatkettu, se on kuitenkin huomattavasti parempi kuin asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohdan mukainen uusi järjestelmä.

35. Kuten olen todennut, soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on ristiriidassa asetuksella N:o 1676/85 käyttöön otetun ja asetuksella N:o 3813/92 voimassa pysytetyn perusperiaatteen kanssa, jonka mukaan palkkio muunnetaan sen ajankohdan muuntokurssilla, jolloin kyseiselle toimelle asetettu taloudellinen tavoite saavutetaan. Jalostusyrityksillä on siten vuodesta 1985 saakka ollut mahdollisuus havaita, että soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on ristiriidassa neuvoston asetusten N:o 1676/85 ja N:o 3813/92 kanssa. Jalostusyritykset ovat jopa voineet todeta, että asetus N:o 1134/68, johon soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan, on kumottu asetuksella N:o 1676/85.

36. Jalostusyritykset eivät myöskään ole voineet luottaa jonkin määrätyn muuntokurssin tai määrän pysyvyyteen, koska muuntokurssi tiedetään vasta, kun tupakka on siirretty pois valvontapaikasta, ja koska määrän suuruus riippuu siitä, mikä muuntokurssi sattumalta silloin on voimassa. Kyse on itse asiassa siis inflaation jatkumiseen perustuvasta keinottelusta.

37. Tämä huomioon ottaen on mielestäni vaikea katsoa, että perusteltua luottamusta olisi loukattu.

Taannehtiva vaikutus

38. Muuntokurssiasetus on päivätty 17.12.1993 ja se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 18.12.1993. Muuntokurssiasetus tuli 7 artiklansa mukaan voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, mutta sitä sovelletaan 1.7.1993 alkaen. Muuntokurssiasetuksella on käsitykseni mukaan siis taannehtiva vaikutus.

39. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä [16] ilmenee, että vaikka oikeusvarmuuden periaate pääsääntöisesti estää asettamasta yhteisön säädöksen ajallisen soveltamisalan alkamispäiväksi säädöksen julkaisemista edeltävää päivämäärää, näin voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti tehdä, kun tavoiteltava päämäärä edellyttää sitä ja kun niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti. Nämä edellytykset ovat mielestäni täyttyneet, koska muuntokurssiasetus hyödyttää heikon valuutan maiden jalostusyrityksiä (ks. edellä 28 kohta) ja koska näillä ei missään tapauksessa voinut olla perusteltua luottamusta, kuten edellä 37 kohdassa olen todennut.

40. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että jos päätös on taannehtiva, sen perustelukappaleissa on mainittava, mihin taannehtivuus perustuu. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 190 artiklassa vaaditun perustelun tarkoitus on, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja jotta yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta. [17]

41. Koska muuntokurssiasetus hyödytti kyseisiä henkilöitä — kuten edellä 28 kohdassa olen todennut — perustelu ei ole tarpeen sen enempää siksi, että kyseiset henkilöt voisivat puolustaa oikeuksiansa, kuin siksi, että yhteisöjen tuomioistuin voisi suojata heidän oikeuksiaan.

16 — Asia C-368/89, Crispoltoni, tuomio 11.7.1991 (Kok. 1991, s. I-3695, 17 kohta) sekä yhdistetyt asiat C-260/91 ja C-261/91, Diversinte ja Iberlacta, tuomio 1.4.1993 (Kok. 1993, s. I-1885, 9 kohta).

17 — Edellä alaviitteessä 16 mainitut yhdistetyt asiat Diversinte ja Iberlacta, tuomion 10 ja 11 kohta.

42. Jos muuntokurssiasetuksen 7 artiklassa olisi säädetty, että asetusta sovelletaan vasta sen julkaisemispäivästä eikä 1.7.1993 alkaen, asetuksen N:o 1068/93 10 artiklan 2 kohtaa olisi sovellettu tupakkaan, joka siirretään pois valvontapaikasta aikana, joka alkaa 1.7.1993 ja päättyy muuntokurssiasetuksen julkaisemispäivänä. Tämä on mielestäni riittävä perustelu taannehtivuudelle. Vaikka tämä perustelu ei ilmenekään muuntokurssiasetuksen johdanto-osan perustelukappaleista, yhteisöjen tuomioistuin voi todeta sen olemassaolon ja siten käyttää valvontaoikeuttaan.

Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen

43. Moskof ja Kreikan hallitus ovat väittäneet, että muuntokurssin 5 artikla vahingoittaa heikon valuutan maiden jalostusyrityksiä ja siten loukkaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

44. Totean tältä osin, että mahdollisuus saada koko palkkion määrän suuruinen ennakko merkitsee, että jalostusyrityksillä ei ole minkäänlaista valuuttakurssiriskiä. Niillä oli aikaisemmassa järjestelmässä sitä vastoin mahdollisuus riskittömästi ja yhteisön kustannuksella keinotella inflaation kasvulla. Komissiolla on siis ollut perusteltu syy puuttua tähän keinotteluun, joka on alaviitteessä 7 mainitun tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan vuosittain aiheuttanut noin 50 miljoonan ecun kustannukset.

Perustamissopimuksen 39 artiklan 1 kohdan c alakohdan rikkominen

45. Tämän määräyksen mukaan yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on muun muassa markkinoiden vakauttaminen. Moskof ja Kreikan hallitus ovat väittäneet, että muuntokurssin jäädyttäminen 1.7.1993 voimassa olleelle tasolle on tämän tavoitteen vastaista.

46. Tämä väite on mielestäni täysin perusteeton. Muuntokurssin jäädyttäminen päinvastoin edistää markkinoiden vakauttamista paremmin kuin aikaisempi järjestelmä, jossa toimijoiden toimenpiteet perustuivat muuntokurssien vaihteluun ja keinotteluun.

Suhde perusasetuksen 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan iv alakohtaan

47. Tämän säännöksen mukaan palkkio maksetaan ainoastaan niille ostajalle, jotka ennen kuin satovuoden päättymisestä on kulunut neljä vuotta ovat todistaneet, että tupakka on myyty käytettäväksi tupakkavalmisteisiin tai että se on viety kolmanteen maahan, tai jotka sitoutuvat tupakan jalostustoimenpiteiden jälkeen itse käyttämään

tupakan tupakkavalmisteisiin tai viemään sen kolmanteen maahan samassa määräajassa.

48. Moskof ja Kreikan hallitus ovat väittäneet, että muuntokurssin jäädyttäminen 1.7.1993 voimassa olleelle tasolle loukkasi toimijoiden oikeutta itse valita kyseisen neljän vuoden aikana se ajankohta, jolloin tupakka siirrettään pois valvonnasta, ja näin ollen myös se ajankohta, jonka mukaan muuntokurssi määräytyy.

49. Totean, että muuntokurssin jäädyttäminen 1.7.1993 voimassa olleelle tasolle ei vaikuta oikeuteen valita kyseisen neljän vuoden sisällä se ajankohta, jolloin tupakka siirretään pois valvonnasta. Kyseistä perusasetuksen säännöstä ei käsittääkseni näin ollen ole rikottu.

Perustelujen puutteellisuus ja harkintavallan väärinkäyttö

50. Muuntokurssiasetuksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa mainitaan perusteluna, että soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukainen määräytymisperuste ei vastaa asetuksen N:o 3813/92 6 artiklassa määriteltyjä vaatimuksia. Kuten olen edellä todennut, soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta perustuu asetuksen N:o 1134/68 4 artiklan 2 kohtaan ja 6 artiklaan, joiden mukaan muuntaminen tapahtuu sillä muuntokurssilla, joka on voimassa toimenpiteen toteuttamisajankohtana. Tätä perusperiaatetta muutettiin asetuksen N:o 1676/85 5 artiklalla, jolla otettiin käyttöön sääntö, jonka mukaan muuntaminen tapahtuu ajankohtana, jolloin toimelle asetettu tavoite saavutetaan. Tämä sääntö pysytettiin voimassa asetuksen N:o 3813/92 6 artiklan 1 kohdalla. Tämä huomioon ottaen on näin ollen todettava, että muuntokurssiasetuksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa mainittu perustelu on oikea ja riittävä maatalouden muuntokurssia koskevien uusien sääntöjen käyttöön ottamiselle.

51. Muuntokurssiasetuksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan, että vuoden 1993 tupakkasadon markkinoiden vääristymien välttämiseksi olisi 1.7.1993 oltava määräytymisperuste ennen vuotta 1993 korjatun ja kyseisestä päivämäärästä alkaen valvonnasta poistuvan tupakan palkkioiden osalta.

52. Muuntokurssiasetuksen 5 artiklaa sovelletaan sen sanamuodon mukaan ennen vuotta 1993 korjattuun tupakkaan, joka poistuu valvonnasta 1.7.1993 tai sen jälkeen. Tämän päivämäärän valitseminen oli asianmukaista, koska soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta korvattiin asetuksella N:o 1068/93 juuri 1.7.1993. Se, että 1.7.1993 valittiin myös muuntokurssin määräytymispäivämääräksi, on mielestäni johdonmukaista.

Hallintokomiteamenettely

53. Tupakan hallintokomitea hyväksyi 11.6.1993 muuntokurssiasetusta koskevan luonnoksen Italian ja Kreikan äänestäessä sen hyväksymistä vastaan. Komissio olisi voinut antaa muuntokurssiasetuksen heti tämän jälkeen ja julkaista sen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ennen 1.7.1993 eli ennen sen soveltamisen alkamisajankohtaa. Muuntokurssiasetus kuitenkin annettiin vasta 17.12.1993 ja julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 18.12.1993.

54. Komissio on todennut, että yksi sen jäsenistä vaati lisäselvityksiä, minkä vuoksi maatalousasioista vastaava komission jäsen pyysi toimivaltaista yksikköä selvittämään, voidaanko löytää Kreikalle ja Italialle mieluisampi ratkaisu. Tupakan hallintokomitealle annettiin 10.9.1993 luonnos, jonka mukaan soveltamisasetuksen 6 artiklan 1 kohta pysytetään vuonna 1992 korjatun tupakan osalta voimassa 1.7.1994 saakka. Kreikan valtuuskunta ei kuitenkaan voinut hyväksyä ehdotettua voimassaolon päättymispäivämäärää. Kreikan valtuuskunta ilmoitti uudessa, 13.10.1993 pidetyssä kokouksessa, ettei se voi ottaa kantaa uuteen luonnokseen, ja tämän vuoksi komissio peruutti uuden luonnoksen. Tämän jälkeen komissio päätti antaa muuntokurssiasetuksen sellaisena kuin tupakan hallintokomitea oli sen riittävällä enemmistöllä hyväksynyt 11.6.1993.

55. Totean, että asiassa esitetyistä tupakan hallintokomitean kokouspöytäkirjoista ajalta 11.6.—3.12.1993 ei ilmene, että komissio olisi peruuttanut 11.6.1993 hyväksytyn luonnoksen tai että se olisi muutoin luopunut antamasta muuntokurssiasetusta tämän luonnoksen mukaisena.

56. Vaikka komissio esitti muutoksia jo hyväksyttyyn luonnokseen saadakseen Kreikan ja Italian puoltamaan sitä, tämä ei mielestäni sinänsä merkinnyt, että komissio luopui antamasta muuntokurssiasetusta hyväksytyn luonnoksen mukaisena.

57. Muuntokurssiasetuksen yksittäisten artiklojen sanamuoto vastaa täysin tupakan hallintokomitean 11.6.1993 hyväksymää luonnosta. Komissio on johdanto-osan seitsemänteen perustelukappaleeseen kuitenkin myöhemmin lisännyt ne kaksi perustelua, joita edellä on tarkasteltu. [18] Nämä perustelut ovat korvanneet hyväksytyssä luonnoksessa olleet perustelut, joissa todettiin ainoastaan, että 1.7.1993 on oltava muuntokurssin määräytymisperuste ennen vuotta 1993 korjatun ja kyseisestä päivämäärästä alkaen valvonnasta poistuvan tupakan osalta.

18 — Nämä perustelut lisättiin siihen luonnokseen, joka esitettiin tupakan hallintokomitealle 10.9.1993.

58. Tätä toteamusta ei mielestäni ole pidettävä perusteluna, vaan siinä ainoastaan toistettiin muuntokurssiasetuksen 5 artiklan sisältö, joten tämän toteamuksen poisjättäminen ei merkitse perustelujen puutteellisuutta. Muutosta on pidettävä ainoastaan sanamuodon muotoiluna.

59. Se, että muuntokurssiasetuksen johdanto-osan muutettua seitsemättä perustelukappaletta ei esitetty tupakan hallintokomitealle, ei edellä oleva huomion ottaen mielestäni ole riittävä peruste asetuksen pätemättömäksi katsomiselle.

60. Kuten todettiin, muuntokurssiasetuksella on sen antamisessa olleen viiveen vuoksi taannehtiva vaikutus, koska siinä säädetään, että sitä sovelletaan 1.7.1993 alkaen. Luonnosta ei esitetty hallintokomitealle uudelleen sitä varten, että se olisi voinut ottaa kantaa taannehtivuuteen.

61. Taannehtivuus on mielestäni luonteeltaan vain muodollista, ja se hyödyttää heikon valuutan maan jalostusyrityksiä, kuten edellä 28 kohdassa olen todennut. Se, että luonnosta muuntokurssiasetukseksi ei esitetty uudelleen tupakan hallintokomitealle, ei tämä huomioon ottaen mielestäni ole riittävä peruste asetuksen pätemättömäksi katsomiselle.

Ratkaisuehdotus

62. Näillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Dioikitiko Protodikeio Athinonin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Kun tupakka-alalla sovellettavista maatalouden muuntokursseista 17 päivänä joulukuuta 1993 annettua komission asetusta (EY) N:o 3477/93 tarkastellaan ennakkoratkaisukysymyksen ja muiden asiassa esiin tulleiden seikkojen perusteella, ei ilmene seikkoja, jotka voisivat asettaa asetuksen pätevyyden kyseenalaiseksi.